

Duyuru Tarihi : 08.01.2007
Duyuru No : DUYURU/2007-010
Yayınlandığı Yer : LEBİB YALKIN DERGİSİ / OCAK 2007 / SAYI : 37 / Sayfa : 28 - 32

Mehmet MAÇ – Dr. Tarık JAMALİ
YMM SMMM

ÇEKİLİŞ YOLUYLA TÜKETİCİLERE HEDİYE VERİLMESİ

1. GENEL AÇIKLAMA :

Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi'nin Aralık 2006 sayısında yayınlanan yazımızda ÇEKİLİŞ SURETİYLE BAYİ VEYA SATICI KONUMUNDAKİ KİŞİLERE HEDİYE VERİLMESİ işleminin vergisel boyutu açıklanmıştır.

Bu yazımızda ise ÇEKİLİŞ YOLUYLA NİHAİ TÜKETİCİLERE hediye verilmesi işlemi hakkında bilgiler yer almaktadır.

2. ÇEKİLİŞLE HEDİYE VERİLMESİ İŞLEMİ MİLLİ PİYANGO İDARESİNİN İZNİNE TABİDİR :

Nakit ikramiyeyi konu alan şans oyunu düzenlemek, Milli Piyango İdaresinin tekelindedir. Başka bir anlatımla şans unsuruna bağlı olarak, talihliye nakit ödemede bulunulmasını öngören çekilişlerin Milli Piyango İdaresi dışındaki kişi ve kuruluşlarca yapılması yasaktır.

Kampanyanın belli bir malı vermek yerine o malın talihli tarafından satın alınması ve kampanyayı düzenleyen firmanın bu mal bedelini ödemesi şeklinde düzenlenmiş olması da nakit üzerine piyango tertibi olarak kabul edilmekte ve yasaklanmaktadır. Dolayısıyla, bu tür kampanyalarda verilecek hediyein kampanyayı düzenleyen firma tarafından satın alınmış, üretilmiş veya ithal edilmiş olması şarttır.

Hediyein gerektirdiği ve talihlilerin mükellefiyetinde olan vergilerin kampanyayı düzenleyen firma tarafından üstlenilmesi de nakit ikramiye sayılmakta ve yasaklanmaktadır. Uygulamada hediyein imali, alımı veya ithalinde yüklenilen KDV'nin talihliden istenmemesi nakit ikramiye verilmesi olarak kabul edilmemektedir. Ancak veraset ve intikal vergisi, tapu harcı gibi, talihlinin mükellef konumunda bulunduğu vergilerin, kampanyayı düzenleyen firma tarafından üstlenilmesi yasaktır.

Şans unsuruna bağlı olarak hediye verilmesini öngören kampanyaların düzenlenmesi ve uygulanması serbesttir. Ancak, bu gibi kampanyalar başlatılmadan önce Milli Piyango İdaresi'nden izin alınması mecburidir. İzne ilişkin usul ve esaslar 4.10.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Yönetmelikle belirlenmiştir. (Bu Yönetmeliğin metni www.bdodenet.com.tr adresli sitemizdeki VERASET, HİBE, ÖLÜM isimli ücretsiz elektronik kitabımızın ekinde mevcut olup, izin işlemi ile ilgili izahatımız aynı kitabın 7. Maddeye ilişkin 1.3.1 No.lu bölümündedir).

3. HEDİYELERİN HANGİ DÖNEMDE GİDER YAZILACAĞI :

Nihai tüketicilere yönelik kampanya düzenleyerek hediye verilmesi işlemi firmanın reklamının sağlanması, firma ürünlerine olan talebin artırılması veya mevcut pazar payının korunması gibi işle ilgili amaçlara yönelik olduğundan, bu hediyelerin alımı nedeniyle yapılan masrafların Gelir Vergisi Kanunu'nun 40/1. maddesi uyarınca kabul edilen gider olduğu kuşkusuzdur.¹

Burada önemli olan, gider kaydının hangi dönemde yapılacağıdır.

Bizim anlayışımıza göre kampanyanın, satış hacmini artırıcı etkisinden hangi dönemde faydalanıldıysa gider kaydının da o dönemde yapılması gerekir. (Bu görüşümüz Vergi Dünyası Dergisinin Haziran 2006 sayısındaki soru – cevap bölümünde de aynen benimsenmiştir). Ancak, gider kaydının yapılabilmesi için kampanyanın satış artırıcı etkisinin mevcudiyeti yanında nihai tüketiciye verilecek olan hediyelerin de satın alınmış olması gerektiği (karşılık yoluyla giderleştirilmeye izin verilmeyeceği) görüşünün ortaya çıkması muhtemeldir.

Örnek vermek gerekirse bir alışveriş merkezi, yapılan her 100 YTL'lik alışverişe bir kura numarası tahsis etmek suretiyle, çekiliş yaparak 2007 Ocak ayında karavan minibüs vereceğini 1 Ekim 2006 dan itibaren duyurmaya başlamışsa, bu kampanyanın olumlu etkilerinin sağlandığı dönem 2006 yılıdır. Vaad edilen karavan minibüs 2006 yılında satın alınmışsa, bu hediye KDV si, alış yevmiye kaydı ile indirilerek, KDV hariç tutar reklam malzemeleri stok hesabına alınır. Henüz hediye talihliye teslim edilmemiş olmasına rağmen 2006 yılı sonunda, bir geçici hesap kullanılarak bu hediye KDV hariç maliyeti pazarlama giderleri hesabına kaydedilir. 2007 yılında hediye talihliye verildiğinde, reklam malzemeleri stok hesabı ile geçici hesap birbirini kapatır. Ancak, bu kampanyada vaad edilen hediye 2007 yılında satın alınması da mümkündür. Bize göre böyle bir durumda, alınacak hediye bedelini kesinleştirmek suretiyle ve karşılık yoluyla 2006 yılında gider kaydı yapılması mümkün olmakla beraber, böyle bir kaydın Maliye İdaresi tarafından kabul edilmemesi muhtemeldir.

Bedelsiz teslim türleri ve bunların KDV karşısındaki durumu hakkında geniş izahat için, www.bdodenet.com.tr adresli sitemizdeki "**KDV UYGULAMASI 5**" isimli ücretsiz elektronik kitabımızın 3. maddeye ilişkin bölümüne bakınız.

4. HEDİYENİN ALIMINDA ÖDENEN KDV'nin İNDİRİLMESİ :

Hediye alımı işlemi ticari faaliyetle ilgili olduğu ve sonuçta kanunen kabul edilen gidere dönüşeceği için, alınan hediye KDV'sinin, hediye alış faturasının veya ithal belgesinin kayda alındığı ayda indirim konusu yapılacağı kuşkusudur. (KDV Kanunu Madde 29 ve 34).

Ancak, 50 no.lu KDV Genel Tebliğ uyarınca, bu kampanya ile satışı arttırılmak istenen mal veya hizmet düşük (%1 veya %8) oranda KDV'ye tabi ise, hediye alımında yüklenilip indirilen KDV nin de bu oranı aşan kısmının indirilmemesi veya indirim iptaline tabi tutulması gerekir. Örnek vermek gerekirse yemeklik bitkisel yağ üreticisi bir firma bu yağları alan 50 nihai tüketiciye birer adet bilgisayar vereceğini duyurmuşsa ve 50 adet bilgisayarı 100.000 YTL + 18.000 KDV ödeyerek satın almışsa, bu 18.000 YTL.'yi indirim

¹ Sayın Abdullah TOLU'nun Yaklaşım Dergisinin Mart 2006 sayısında yayınlanan yazısında aynı görüş benimsenmiş ve Maliye Bakanlığı'nın bu konudaki iki muktezası belirtilmiştir

konusu yaparak, bilgisayarları reklam malzemeleri stok hesabına alacak, bunlar talihlilere teslim edildiğinde, indirimin 10.000 YTL. lik kısmını iptal ederek, gider yazılacaktır. Çünkü yemeklik bitkisel yağın KDV oranı %8 olup, hediye ile ilgili indirilecek KDV tutarı da $(100.000 \times 0,08 =) 8.000$ YTL ile sınırlıdır. Bu sınırı aşan KDV indiriminin iptali gerekir.

5. HEDİYENİN TALİHLİ TÜKETİCİYE VERİLMESİ KDV HESAPLANMASINI GEREKTİRMEZ :

Çekiliş yoluyla belirlenen talihli tüketicilere hediye verilmesi işleminin KDV'ye tabi olmadığı yolundaki görüşümüzü öteden beri dile getirmekteyiz. (Vergi Dünyası Dergisinin Eylül 1989 ve Ekim 1990 sayılarındaki yazılarımız ve KDV Uygulaması isimli kitabımızın 4 adet baskısındaki ve e-kitap halindeki metinlerin KDV Kanunu'nun 3'üncü maddeye ilişkin bölümleri)

Bu görüşümüzün dayanaklarını şöyle özetleyebiliriz :

Kampanyada vaad edilen hediye talihli tüketiciye verilmesi, KDV doğurucu anlamda bir satış veya teslim işlemi değil, reklam malzemesi SARF işlemidir. Bu nedenle söz konusu hediye talihliye verilmesi hediye değeri ne olursa olsun KDV hesaplanmasını gerektirmez. Bir an için KDV hesaplanması gerektiği varsayılrsa bile hesaplanacak KDV, kampanyayı düzenleyen firma tarafından yüklenileceği için ve bu yüklenim işle ilgili olduğundan, yüklenim tutarı kadar indirim hakkı doğar, yüklenimle indirim aynı ayda (+ / -) birbirini götürüleceğinden, hiç KDV hesaplanmaması ile aynı sonucu verir.

50 No.lu KDV Genel Tebliği'nde;

- Eşantiyon verilmesi,
- Numune verilmesi,
- Bir malın yanısıra başka bir malın bedelsiz verilmesi

işlemlerinin KDV hesaplanmasını gerektirmediği hükme bağlanmış, şans unsuruna bağlı olarak hediye verilmesi işleminden hiçbir tebliğde söz edilmemiştir.

Ancak biz, 50 No.lu Tebliğ'in, şans unsuruna bağlı olarak nihai tüketicilere hediye verilmesinde de KDV hesaplanmayacağına dayanak teşkil etmekte olduğu görüşündeyiz.

Çünkü, şans unsuruna bağlı hediye vaad etmek, kampanya kapsamındaki ürünü alan herkese, bu ürünün yanısıra HEDİYE KAZANMA ŞANSINI BEDELSİZ VERMEK anlamındadır. **50 No.lu Tebliğde bir malın yanısıra başka bir malın bedelsiz verilmesinin KDV hesaplanmasını gerektirmeyeceği kabul edildiğine göre, kampanya kapsamında yapılan satışların yanısıra hediye kazanma şansının bedelsiz olarak verilmesinin de KDV hesaplanmasını gerektirmeyeceği açıktır.** Noter huzurunda yapılan çekiliş, sadece şanslının kim olduğunu belirleme amacını taşımakta ve şanslı tüketici hediye, talihli olmayan diğer tüketicilerin yerine teslim almaktadır.

Hediyenin talihliye verilmesi gerekçesiyle, KDV aranması, vergi mükerrerliğine yol açar. Çünkü, kampanya kapsamında satılan mal ve hizmet bedelinin KDV si, bedelsiz olarak verilen hediye kazanma şansına ait KDV'yi de içermektedir. Başka bir anlatımla, hediye olarak verilen mal veya hizmet, kampanya kapsamında hediye vaad edilerek satılan mal veya hizmetlerin maliyetine, dolayısıyla fiyatına dahil bir unsur olduğundan bu hediyeler, kampanya kapsamında satılan mal ve hizmetin bedeli için de zaten KDV lenmiş olmaktadır. Kaldı ki aşağıda açıklandığı gibi veraset ve intikal vergisi mevzuatı açısından

karşılıksız kabul edilen ve bu vergiye tabi bulunan hediye şeklindeki bu edinim üzerinden ayrıca bir muamele vergisi alınması teorik açıdan da hatalıdır.

KDV'nin matrahı "**bedel**" dir. Tüketicie hediye verilmesinde bedel alınmadığına göre KDV matrahının da sıfır olması gerekir. Her ne kadar KDV Kanunu'nun 27'nci maddesinde bedeli bulunmayan işlemlerde KDV matrahının emsal bedel olacağı hükme bağlanmış ise de, yine bu maddeye göre bedelsiz teslim ve hizmetlerde emsal bedel yoluyla KDV hesaplanabilmesi için, bu bedelsizliğin mükellefçe haklı bir nedenle açıklanamamış olması gerekir. Mükellef, bedelsiz hediye verme fiilini ticari gerekçelerle izah edebildiğine göre, bu hediye için emsal bedel üzerinden KDV aranması mümkün değildir.

Yukarıda bahsi geçen soru-cevapta da "..... *Talihliye verilen hediye, kampanyayı düzenleyen firma açısından, **satılmayan, trampa edilmeyen aksine işle ilgili olarak sarf olunan bir nesne olduğu için KDV hesaplanmasını gerektirmemektedir.***" açıklaması ile, hediye verilmesinin KDV'ye tabi olmadığı yolundaki görüşümüz benimsenmiş bulunmaktadır.

6. HEDİYE VERME İŞLEMİNİN VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU :

Bir tüketicinin malını satın aldığı firmanın düzenlediği kampanyada şans unsuruna bağlı olarak hediye kazanması, veraset ve intikal vergisinin konusuna giren (hibe sayılan) bir işlemdir.

Ancak, bir kişinin bir defada kazandığı hediye KDV dahil emsal bedeli, hibelere ilişkin istisna tutarını aşmıyorsa (bu istisna 2006 yılı için 1.919 YTL'dir) veraset ve intikal vergisi doğmaz, aşmıyorsa bu istisna dikkate alınarak, istisnayı aşan değer üzerinden, hediye veren firmanın %10 oranında stopaj hesaplaması ve bu stopajı, talihlinin belli olduğu ayı izleyen ayın ilk 20 günü içinde vergi sorumluları için dizayn edilmiş olan veraset ve intikal vergisi beyannamesini vererek ödemesi gerekmektedir. Şayet bu vergi talihliden tahsil edilmeyecek ise hibe tutarı vergi miktarı kadar artmış olacağı için brüt'e götürme işlemi yapılması gerekmektedir. Bu tür intikallerde vergilendirme sadece stopaj yoluyla yapılmaktadır. Talihlilerin beyanname vermesi gerekmediği gibi, bu stopajın ödenmemesi halinde sorumlu tutulmaları da mümkün değildir.

Çekiliş suretiyle, hediye verilmesine ilişkin detaylı bilgiler, yukarıda bahsi geçen elektronik kitabımızın 7. Maddeye ilişkin 1.3. no.lu bölümünde açıklanıp örneklenmiştir.